

a. गायत्रेण वा हन्द्सा परि गृह्णामि ।

b. त्रैष्टुभेन वा हन्द्सा परि गृह्णामि ।

c. जागतेन वा हन्द्सा परि गृह्णामि ।

d. सुद्धमा चासि शिवा चासि ।

e. स्योना चासि सुप्रदा चासि ।

f. ऊर्जस्वती चासि पर्यस्वती च ॥ २७ ॥

का° [२. ६. २५.] पूर्वं परिग्रहं परिगृह्णाति दक्षिणतः पश्चादुत्तरतश्च स्फ्येन गायत्रेणेति प्रतिमन्त्रमिति । यस्मात्प्रदेशादरुर्निष्काशितस्तत्र वेदेरियत्तां निश्चेतुं दक्षिणादिद्विक्त्रये स्फ्येन रेखात्रयकरणं पूर्वं परिग्रहः । विष्णुर्देवता मन्त्रत्रयस्य । ते प्राञ्चं विष्णुं निपात्य (66.) हन्दोभिरभितः पर्यगृह्णन्निति श्रुतेः [१. २. ५. ६.] । हे विष्णो वा त्वां गायत्रेण हन्द्सा गायत्र्यादिहन्द्स्त्रयत्रयतया भावितेन स्फ्येन द्विक्त्रये परि गृह्णामि । एवं त्रैष्टुभेन जागतेनेत्युत्तरमन्त्रयोः । ततः हन्दोदेवता द्विक्त्रयेऽसुरेभ्यस्त्वां पालयिष्यन्ति । पूर्वस्यामाहवनीयः पालकोऽस्तीति भावः । प्रजापतिपुत्रा देवा असुराश्च पूर्वं स्पर्धां चक्रुस्तदा देवान्पराजयं प्राप्तान्मत्वा भूमि-मसुरा विभेजुस्तदा देवा वामनद्वयं विष्णुमग्रे कृत्वाऽसुरानागत्यास्मभ्यमपि भूम्यंशो दातव्य इति तानयाचिषुः । ततोऽसुरा असूयन्तोऽयं विष्णुर्यावति भूभागे शेते ता-वान्भवदीयोऽस्वित्यूचुस्ततो देवा बह्वेतदस्माकमित्युक्त्वा ते प्राञ्चं विष्णुं निपात्य (67.) गायत्रेणेत्यादिमन्त्रैर्यज्ञभूमिं जगृहुः । यज्ञो विष्णुः स यत्र तिष्ठति सैव यज्ञ-भूमिरिति तैर्विदितवादिदिरिति तद्वर्मेर्नामिति [१. २. ५. १-७.] श्रुतिकथामनुसंधाय वेदिग्रहणं विधेयम् ॥ का° [२. ६. ३१.] उत्तरं परिग्रहं परिगृह्णाति सुद्धमा स्यो-नोर्जस्वतीति । वेदिखननात्पूर्वं क्रियमाणः पूर्वं परिग्रहः पश्चात्क्रियमाण उत्तर-परिग्रहः । तत्रापि पूर्ववद्विक्त्रये स्फ्येन रेखात्रयं कार्यम् । हे वेदे त्वं सुद्धमासि शिवा शान्ता (68.) चासि । द्वा भूमिः शोभना द्वा सुद्धमा खननेनाश्मादिदो-पनिवर्तनं भूमेः शोभनत्वम् । उग्रस्यासुरस्य निःकाशनेन शान्तत्वम् । गुणद्वयस्या-न्योन्यसमुच्चयार्थं चकारौ एकोऽयं मन्त्रः ॥ स्योना सुखद्वयासि । स्योनमिति